

Sygn. akt VIII GC 330/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział VIII Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Agnieszka Górka

Protokolant: st. sekr. sąd. Emilia Marchewka

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2015 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa S. K.

przeciwko P. M.

o zapłatę 201.060 zł

I uchyla nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Szczecinie w dniu 5 maja 2014 roku w sprawie VIII GNc 447/14 i oddala powództwo;

II zasądza od powoda S. K. na rzecz pozwanego P. M. kwotę 14.757 (czternastu tysięcy siedmiuset pięćdziesięciu siedmiu złotych) złotych tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt VIII GC 330/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 września 2013 r. S. K. wniósł o zasądzenie od pozwanego P. M. kwoty 201.060 zł z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że wykonywał na zlecenie pozwanego prace budowlane przy budowie placu zabaw w N. i R., w N. oraz boiska wielofunkcyjnego w J.. Za wykonane prace wystawił 3 faktury VAT na łączną kwotę 201.060 zł, a ich odbiór pozwany potwierdził własnoręcznym podpisem. Pomimo wielokrotnych wezwań należności z faktur nie zostały uregulowane. Powód wskazał, że wystąpił do urzędu skarbowego z zamiarem dokonania korekty podatku należnego z wystawionych faktur VAT, zaś wysłane do pozwanego powiadomienie o korekcie podatku VAT stało się jednocześnie wezwaniem do uregulowania należności. Urząd skarbowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego uznał wierzytelności za nieściągalne.

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 5 maja 2014 r. Sąd Okręgowy uwzględnił żądanie pozwu.

Pozwany złożył zarzuty od powyższego orzeczenia, wnosząc o uchylenie nakazu zapłaty w całości i oddalenie powództwa, a także zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwany potwierdził fakt zlecenia wykonania prac powodowi i wystawienia wskazanych w pozwie faktur wskazując, że faktury te zostały w dniu ich wystawienia opłacone gotówką, co potwierdzają pieczęci na fakturach i podpis powoda. Pozwany stwierdził, że praktyka wystawiania faktur gotówkowych była stosowana między stronami, a nadto powód wcześniej nie dochodził ich zapłaty, nie wzywał do ich uregulowania. Również w transakcjach z innymi przedsiębiorcami stosował tego rodzaju praktyki. Pozwany zaprzeczył, aby otrzymał wezwanie do zapłaty i

powiadomienie o korekcie podatku wskazując, że postępowanie wyjaśniające przed naczelnikiem urzędu skarbowego toczyło się w 2013 r. i składał wyjaśnienia w piśmie z dnia 15 marca 2013 r., jego przesłuchanie odbyło się 16 grudnia 2013 r. Po tych czynnościach pozwany nie był zobligowany do dokonywania korekt deklaracji podatku VAT. Za nieracjonalne uznał, że powód przez 3 lata nie dochodził należności uznając, że pozew stanowi próbę wyłudzenia należności pieniężnej. Następnie pozwany przytoczył okoliczności podważające w jego ocenie wiarygodność powoda – poważne problemy finansowe, skazanie za przestępstwa przywłaszczenia i podrobienia, wykreślenie z urzędu jako członka zarządu spółki (...) z KRS. Podniósł, że powód nie stawiał się na przesłuchanie w urzędzie skarbowym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 18 sierpnia 2010 r. powód S. K. zlecił P. M. wykonanie podbudowy pod boisko wielofunkcyjne wraz z montażem osprzętu sportowego oraz posprzątanie terenu, montaż krawężników w ramach budowy boiska wielofunkcyjnego poliuretanowego w J. na os. (...). Cenę uzgodniono na 69.060 zł brutto, zaś termin wykonania do 28 września 2010 r.

Dowód:

- zlecenie z 18.08.2010 r. k. 6, 85

W dniu 21 września 2010 r. powód zlecił pozwanemu wykonanie podbudowy pod plac zabaw, montaż krawężników, montaż ogrodzenia w ramach budowy placów zabaw w N. i R. (...). Cenę uzgodniono na 65.000 zł brutto, zaś termin wykonania do 3 października 2010 r.

Dowód:

- zlecenie z 21.09.2010 r. k. 4, 89

W dniu 21 września 2010 r. powód zlecił pozwanemu wykonanie podbudowy pod plac zabaw, montaż krawężników, montaż ogrodzenia w ramach budowy placu zabaw według programu (...) przy Publicznej Szkole Podstawowej nr (...) w N.. Cenę uzgodniono na 67.000 zł brutto, zaś termin wykonania do 3 października 2010 r.

Dowód:

- zlecenie z 21.09.2010 r. k. 5, 87

Z tytułu budowy placu zabaw w N.. Powód wystawił fakturę VAT datowaną na 28 września 2010 nr 7/09/2012 na kwotę 67.000 zł brutto.

Z tytułu budowy boiska poliuretanowego w J. Powód wystawił fakturę VAT nr (...) datowaną na 30 września 2010 r. na kwotę 69.060 zł brutto.

Z tytułu budowy placów zabaw w N. i R. powód wystawił fakturę VAT nr (...) datowaną na 28 września 2010 r. na kwotę 65.000 zł brutto.

Wypełnianie wszystkich faktur nastąpiło w tym samym dniu w domu pozwanego, w którym prowadził także swoje biuro. Na prośbę powoda to pozwany wpisał dane do faktury. Jako sposób zapłaty wskazano gotówkę. Nie wypełniono rubryki „termin zapłaty”.

Pozwany wręczył w tym dniu do rak powoda należność z tytułu 3 faktur w łącznej kwocie 201.060 zł. W miejscu oznaczenia terminu powód przystawił pieczęć „Zapłacono gotówką”.

Był przy tym obecny znajomy pozwanego i powoda J. K..

Dowód:

- faktura VAT nr (...) k. 86
- faktura VAT nr (...) k. 84
- faktura VAT nr (...) k. 88
- zeznania świadka J. K. k. 306
- zeznania pozwanego P. M. k. 444-446

Pismem z dnia 5 września 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 70.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi, wynikającej z faktury VAT nr (...). Kolejne wezwanie do zapłaty, datowane na 12 września 2011 r., dotyczyło kwoty 24.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi, wynikającej z faktur VAT nr (...). Z kolei w piśmie z dnia 5 października 2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty łącznej kwoty 94.000 zł, stanowiącej sumę należności z wyżej wymienionych faktur.

Pismem z dnia 25 listopada 2011 r. powód zawiadomił pozwanego o zamiarze skorygowania podatku należnego, naliczonego w fakturach VAT nr (...).

Dowód:

- wezwania do zapłaty k. 229-233
- zawiadomienie k. 234
- zeznania powoda S. K. k. 441-443

W piśmie z dnia 11 września 2012 r. powód powiadomił pozwanego o zamiarze dokonania korekty podatku należnego wynikającego z nieuregulowanych faktur VAT o numerach (...). Pismo zostało również złożone w Drugim Urzędzie Skarbowym w B..

W deklaracji VAT-7K za III kwartał 2012 r. powód dokonał korekty podatku należnego o kwotę 36.257 zł. Wskazał, że kwota ta wynika z faktur VAT niezapłaconych przez pozwanego. Powód wniósł o zaliczenie kwoty nadpłaty podatku VAT, wynikającej z deklaracji za III kwartał 2012 r. na zaległości podatkowe.

Dowód:

- pismo z dnia 11.09.2012 r. k. 10, 159
- dowód nadania k. 11
- potwierdzenie odbioru k. 160-161
- wniosek z dnia 19.10.2012 r. k. 162
- zawiadomienie k. 163
- pismo z dnia 19.10.2012 r. k. 164

Jeszcze przed zawarciem umów, na podstawie których powód wykonywał prace budowlane w związku z budową boisk, strony współpracowały ze sobą. Przy rozliczeniach związanych z tą współpracą powód wystawiał faktury VAT, w której sposób zapłaty określano jako „gotówkę”. W taki sposób określono sposób zapłaty na fakturze VAT nr (...), na fakturze VAT nr (...). W taki sposób powód określił sposób zapłaty na fakturze wystawionej innemu kontrahentowi. Na odwrocie faktury nr (...) uczyniono adnotację, że stwierdzona w niej kwota została zapłacona przelewem na konto firmowe.

Sposób określenia sposobu zapłaty na fakturze był wynikiem uzgodnień stron. Powód zwracał się o uregulowanie należności gotówką z uwagi na zajęcie rachunku bankowego.

Powód wystawiał również faktury, w których jako sposób zapłaty wskazywano „przelew” z oznaczeniem terminu zapłaty. Mimo takiego określenia sposobu zapłaty niejednokrotnie należności były realizowane na rzecz powoda gotówką. Taka sytuacja miała miejsce w odniesieniu do faktury VAT nr (...), gdzie jako sposób i termin zapłaty określono „przelew (...) dni”, zaś pozwany uregulował należność w gotówce, na potwierdzenie czego wystawiono dowód wpłaty w dniu 5 stycznia 2009 r. Należności, wynikające z faktury VAT nr (...), gdzie sposób zapłaty określono jako przelew w terminie 30 dni, zostały częściowo uregulowane w gotówce, na potwierdzenie czego wystawiono dowody wpłaty nr 1/10/2008 i 1/11/2008. Należności wynikające z faktury VAT nr (...), gdzie sposób zapłaty określono jako przelew w terminie 60 dni, zostały częściowo uregulowane w gotówce, na potwierdzenie czego wystawiono dowody wpłaty z dnia 1 marca 2010 r. i 26 lutego 2010 r. Należności wynikające z faktury VAT nr (...), gdzie sposób zapłaty określono jako przelew w terminie 21 dni, zostały uregulowane w gotówce, na potwierdzenie czego wystawiono dowód wpłaty z dnia 7 września 2010 r.

Dowód:

- faktura VAT nr (...) k. 90
- faktura VAT nr (...) k. 91
- faktura na kwotę 22.995 zł k. 92
- faktury VAT k. 166-171, 175-180, 228, 235-236, 238-239, 244
- dowody wpłaty k. 165, 172-174, 215, 237, 245, 312-314
- potwierdzenia transakcji k. 246-304
- zeznania powoda S. K. k. 441-443
- zeznania pozwanego P. M. k. 444-446

Pismem z dnia 5 marca 2013 r. pozwany został wezwany przez Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w S. do dokonania korekty deklaracji VAT-7K za okresy, w których dokonano odliczenia podatku naliczonego, wynikającego z faktur VAT o numerach (...). W odpowiedzi pozwany uznał, że nie zachodzą przesłanki dokonania korekty odliczonych kwot podatku wynikających z faktur w świetle art. 89b ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług. Wskazał, że należności z ww. faktur zostały uregulowane z chwilą ich otrzymania.

Pozwany został przesłuchany w charakterze świadka w postępowaniu toczącym się przed Naczelnikiem Drugiego Urzędu Skarbowego w S.. W toku przesłuchania wskazywał, że należności z ww. faktur VAT zapłacił w dniu wystawienia faktur.

Dowód:

- wezwanie z dnia 5.03.2013 r. k. 93
- pismo z dnia 15.03.2013 r. k. 94-95
- protokół przesłuchania świadka k. 100-102
- zeznania świadka S. H. k. 307
- zeznania pozwanego P. M. k. 444-446

Pismem z dnia 16 października 2013 r. pozwany został zawiadomiony przez Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w B. o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego wierzycelność powoda. W odpowiedzi pozwany wskazał, że zakończył współpracę z powodem w 2010 r. i wszystkie należności wobec niego zostały uregulowane.

Postępowanie podatkowe, prowadzone w zakresie prawidłowości rozliczenia z budżetem podatku od towarów i usług za IV kwartał 2012 r., prowadzone przez Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w B., nie wykazało nieprawidłowości korekty podatku należnego dokonanej przez powoda w stosunku do faktur VAT nr (...), wystawionych na rzecz pozwanego.

Dowód:

- zawiadomienie o zajęciu prawa k. 96-98
- pismo z dnia 28.10.2013 r. k. 99
- protokół kontroli podatkowej k. 135-143, 183-191
- potwierdzenie odbioru k. 144

Powód figuruje w Krajowym Rejestrze Długów ze wskazaniem, że ma 21 niespłaconych zobowiązań. Jego dane umieszczone zostały również na stronie internetowej D..info.

Powód został trzykrotnie prawomocnie skazany za przestępstwa, określone w art. 18 § 2 k.s.h. W związku z tym powód został wykreślony ze składu zarządu (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S..

Dowód:

- karta długu k. 103
- raport z (...) k. 104-112
- zawiadomienie z K. k. 113-114
- postanowienie z dnia 25.09.2013 r. k. 115
- zarządzenie z dnia 6.12.2013 r. k. 116-117
- postanowienie z dnia 10.12.2013 r. k. 118

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo oparte jest na przepisie art. 647 k.c., który stanowi, że przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Niesporny był w sprawie fakt wykonania przez powoda robót zleconych mu przez pozwanego, jak i wysokość wynagrodzenia należnego z tego tytułu powodowi. Spór dotyczył jedynie faktu uiszczenia należności za 3 faktury wystawione w związku z robotami wykonanymi przez powoda.

Ustalając stan faktyczny w tym zakresie sąd oparł się na zeznaniach świadków, stron oraz dowodach z dokumentów złożonych przez strony. W szczególności istotne znaczenie miały zeznania świadka J. K., który potwierdził fakt wręczenia gotówki z tytułu 3 faktur do rąk powoda, wskazując okoliczności, w jakich to nastąpiło. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia wiarygodności tego świadka. Zauważyć trzeba, że świadek znał wcześniej obydwie strony

postępowania, współpracował bowiem wcześniej zarówno z pozwanym, jak i współnikiem powoda. Nie sposób zatem z góry przyjąć jego stronniczości.

Dla rozstrzygnięcia sprawy wtórne znaczenie miały zeznania świadka S. H., prowadzącej księgowość pozwanego. Z zeznań tego świadka wynika bowiem, że przy przyjętej przez pozwanego formie opodatkowania nie ma obowiązku ewidencji faktu zapłaty zobowiązań. Świadek potwierdziła zatem jedynie fakt dostarczenia jej przez pozwanego faktur z pieczętą „zapłacono gotówką”.

Fakt uiszczenia należności gotówką - bez pokwitowania spornej kwoty - znajduje nadto uzasadnienie w sposobie dotychczasowej współpracy i rozliczeń przyjmowanych przez strony w trakcie współpracy. Zasady tych rozliczeń wynikały nie tylko z zeznań pozwanego, ale przede wszystkim ze złożonych dokumentów, przede wszystkim zestawienia faktur i dokumentów KP.

W szczególności strona pozwana wykazała, że dokumenty KP były wystawiane tylko w tych wypadkach, w których w fakturach wskazywano jako sposób zapłaty „przelew” i określano termin zapłaty. Powód nie złożył żadnego dowodu pozwalającego podważyć tezę postulowaną przez pozwanego; w szczególności nie przedstawił dokumentów wskazujących, że kiedykolwiek doszło do wystawienia pokwitowania w sytuacji, w której wystawiono fakturę gotówkową i faktycznie uiszczono należność gotówką.

Do akt złożono w zasadzie jedynie dwie faktury gotówkowe, przy czym w przypadku faktury nr (...) strona pozwana wskazała, że mimo adnotacji „gotówka” w rubryce „sposób zapłaty”, zapłacono ją przelewem. W odniesieniu do drugiej z faktur - nr 8/3/2011, która była już wystawiona po fakturach, będących przedmiotem sporu w niniejszej sprawie, powód nie złożył dokumentu KP, z którego miałyby wynikać pokwitowanie wpłaty należności, mimo że przedkładał dokumenty KP w stosunku do wielu innych faktur. Jednocześnie powód nie kwestionował faktu uregulowania tej faktury. Tym samym nie można było dać wiary zeznaniom powoda co do tego, że zawsze potwierdzeniem zapłaty należności był dokument rozliczeniowy, w szczególności dokument KP.

Sąd miał również na uwadze to, że powód nie odniósł się do zarzutu pozwanego, że w ramach współpracy z innym kontrahentem stosował tego typu rozliczenie jak w przypadku spornym ze stroną pozwaną. Powód nie ustosunkował się bowiem do wystawienia innemu kontrahentowi faktury na kwotę 22.995 zł (k. 92), na której również była przystawiona pieczętka o treści „zapłacono gotówką”; nie zakwestionował tego faktu. Ponadto dla oceny materiału dowodowego, w szczególności zeznań stron oraz świadka J. K., istotne znaczenie miało to, że faktycznie powód nie wykazał, aby wzywał pozwanego do zapłaty spornych należności przed wytoczeniem niniejszego powództwa. Do akt złożono wezwania do zapłaty wystawione po sporządzeniu spornych faktur, niemniej nie ujęto w nich tych faktur, które były przedmiotem sporu. Stanowiło to argument przemawiający za wersją przedstawioną przez stronę pozwaną odnośnie braku wcześniejszego żądania zapłaty.

Sąd nie dał również wiary zeznaniom powoda co do przyczyn, z jakich w fakturach przy określonym jako „gotówka” sposobie zapłaty nie wskazano terminu zapłaty. Według powoda wynikało to z faktu, iż pozwany zawsze na uiszczenie należności miał ten sam, 30-dniowy termin. Zeznaniom tym przeczą dokumenty (faktury) znajdujące się w aktach, z których wynika, że termin ten był określany w różny sposób – niekiedy wynosił 21 dni, niekiedy 7 dni.

Ponadto trudno wytłumaczyć fakt dalszej współpracy stron po upływie pół roku po wystawieniu spornych faktur w przypadku, gdyby pozwany nie uregulował choćby części z nich.

Zauważyć też trzeba, że z zasad doświadczenia życiowego i praktyki związanej z obrotem gospodarczym wynika, że mimo dużego ryzyka, jakim obarczony jest taki sposób rozliczania, zdarza się, że wystawienie faktury z oznaczonym sposobem zapłaty „gotówka” - bez jednoczesnego wskazania terminu zapłaty, jest dla niektórych kontrahentów równoznaczne z zapłatą należności w tym dniu, w którym była wystawiona faktura.

Z tych wszystkich względów Sąd uznał wersję zdarzeń przedstawioną przez pozwanego za bardziej wiarygodną niż ta, którą podał powód.

Sąd nie uwzględnił wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Urzędu Skarbowego w B. i Urzędu Skarbowego w S. dotyczących korekty deklaracji VAT za okresy, w których dokonano odliczenia podatku wynikającego z 3 faktur VAT. Powód nie wykonał bowiem zarządzenia z dnia 22 stycznia 2015 r., którym wezwano go do wskazania dokumentów z tych akt (dołączonych do akt niniejszej sprawy), z których wnosi o przeprowadzenie dowodu. Powód złożył jedynie pismo procesowe z dnia 29 stycznia 2015 r., w którym wniósł o przeprowadzenie dowodu z licznych dokumentów. Treść pisma i dołączonych do niego dokumentów nie pozwalała na stwierdzenie, czy wymieniono w nim dokumenty znajdujące się w aktach Urzędu Skarbowego w B., Urzędu Skarbowego w S., czy też powód wnosi o przeprowadzenie dowodu z dokumentów załączonych do pisma (choć nie wszystkie z nich dołączono do pisma). Powód do nie usunął przy tym braków formalnych tego pisma i nie wymienił załączników do tego pisma, co skutkowało zwrotem pisma. Nie można bowiem uznać, by wymienienie załączników nastąpiło w kolejnym piśmie datowanym na 29 stycznia 2015 r., które wpłynęło w dniu 2 marca 2015 r. (k. 398), o treści tożsamej z uprzednio złożonym pismem.

Wobec ustalenia, że doszło do uregulowania należności wynikających z 3 faktur, sąd na podstawie art. 496 k.p.c. uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym i oddalił powództwo. Konsekwencją takiego rozstrzygnięcia było obciążenie powoda na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. kosztami procesu, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 7.200 zł, ustalone na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, t. jedn. Dz. U. 2013, poz.461), 17 z tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa i opłata od zarzutów od nakazu zapłaty.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)